

INDEKS JEDNAKOSTI U HRVATSKOJ

GAME CHANGERS

UVOD

Donosimo rezultate prvog istraživanja u kojem Ipsos predstavlja „Indeks jednakosti”. U ovom istraživanju pod nazivom [Ipsos Equalities Index](#), prvi su puta analizirani globalni stavovi prema ovoj temi. Ova studija proširuje saznanja i nadovezuje se na već objavljena istraživanja:

- [What Worries The World](#), mjesečno globalno istraživanje koje prati (između ostalog) javnu zabrinutost zbog siromaštva i nejednakosti;
- [International Women’s Day](#), godišnje istraživanje stavova prema rodnoj ravnopravnosti;
- [Pride](#), istraživanje u 30 zemalja o stavovima prema LGBT+ osobama i temama koje se tiču ove populacije.

Namjera Ipsosa razvijati je ovu novu studiju i ponavljati je svake godine, a kako bi se mogle pratiti promjene tijekom vremena. Na početku, bili smo zainteresirani za šest specifičnih pitanja:

1. Vjeruju li građani da žive u meritokraciji? Ili vjeruju da su strukturalni faktori važniji u određivanju njihovog uspjeha?
2. Kako ljudi definiraju jednakost? "Equity" je novi pojam za koji neki dionici u društvu tvrde da bi trebao biti stvarni cilj socijalne pravde – ali je li to u skladu s onim što građani misle?
3. Koliko ozbiljno građani gledaju na pitanje nejednakosti u svom društvu?
4. Kako se građani osjećaju u vezi napretka koji se postiže? Jesu li stvari otišle predaleko ili ne dovoljno daleko?
5. Za koga građani misle da najviše pati od diskriminacije?
6. Tko, prema mišljenju građana, treba ublažiti ili riješiti nejednakost u njihovom društvu?

Pitanja koja smo na ovu temu postavili u anketi nalaze se na sljedećem slajdu.

Spomenuta [Ipsos Equalities Index](#) studija donosi rezultate istraživanja provedenog u 33 zemlje, a u ovom izvještaju su prikazani podaci za Hrvatsku.

PITANJA KOJA SMO POSTAVILI

Q1 S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

- A. Šanse ljudi za uspjeh u (Hrvatskoj) uglavnom ovise o njihovim vlastitim zaslugama i naporima.
- B. Šanse ljudi za uspjeh u (Hrvatskoj) uglavnom ovise o čimbenicima izvan njihove kontrole.

Q2 S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

- A. Pravedno društvo je ono u kojem se svima daju iste mogućnosti.
- B. Pravedno društvo je ono u kojem svi uživaju istu kvalitetu života.

Q3 U usporedbi sa svim drugim problemima s kojima se (Hrvatska) suočava, biste li rekli da je nejednakost u pravima različitih skupina ljudi:

- Jedini najvažniji problem
- Jedan od najvažnijih problema
- Važan, ali ne i gorući problem
- To nije jako važno
- To uopće nije važno
- Ne znam/nisam siguran

Q4 Razmišljajući o pokušajima promicanja jednakosti za sve skupine ljudi u (Hrvatskoj), mislite li da, općenito:

- Otišlo se predaleko
- Malo se pretjeralo
- Imamo pravu mjeru
- Još uvijek se malo zaostaje
- Zaostaje se još dosta
- Ne znam/nisam siguran

Q5 Koja od ovih grupa ljudi, po vašem mišljenju danas u najvećoj mjeri doživljava nejednak ili nepravedan tretman (u Hrvatskoj)?

- Muškarci
- Žene
- Pripadnici manjinskih etničkih skupina
- Imigranti
- Osobe s tjelesnim invaliditetom
- Osobe s psihičkim poteškoćama
- Osobe koje su neurodivergente, a to su npr. osobe s disleksijom, ADHD-om, autizmom, itd.

Q6 Što mislite, tko bi od navedenih, ako itko, trebao biti prvenstveno odgovoran za poduzimanje radnji u pokušaju smanjenja nejednakosti u (Hrvatskoj)?

- Poslodavci
- Vlada
- Pojedinci
- Skupine koje doživljavaju nejednakost
- Mediji
- Vjerski vođe
- Roditelji i nastavnici
- Organizacije i udruge civilnog društva
- Netko drugi
- Nitko od navedenih
- Ne znam/nisam siguran

- Osobe homoseksualne ili biseksualne orijentacije
- Transrodne i rodno nebinarne osobe
- Pripadnici određenih religija
- Starije osobe
- Mladi
- Niti jedna od navedenih
- Ne znam/nisam siguran

SAŽETAK REZULTATA ISTRAŽIVANJA 1/2

Rezultati istraživanja Indeks jednakosti koje je analiziralo stavove prema jednakosti i prepoznavanju nejednakosti u društvu u Hrvatskoj je pokazalo sljedeće:

- Usmjerenost na zasluge vs. strukturalni faktori: Dok globalno 43% građana vjeruje da životni uspjeh ovisi o individualnim zaslugama i naporima, u Hrvatskoj taj postotak iznosi 36%. S druge strane, 41% građana Hrvatske smatra da na uspjeh više utječu strukturalni faktori, što je više od globalnog prosjeka od 29%.
- Definicija pravednog društva: Polovica građana Hrvatske smatra da je pravedno društvo ono koje nudi jednake mogućnosti svima, što je slično globalnom trendu. Također slično globalnom trendu, petina građana Hrvatske smatra da je pravedno društvo ono koje nudi istu kvalitetu života za svaku osobu. To ukazuje na to da se koncept "equity" možda ne shvaća ili se ne prihvaća u cijelosti.
- Percepcija diskriminacije: Rezultati pokazuju da postoji izražena percepcija nejednakosti u hrvatskom društvu. U usporedbi s drugim zemljama Hrvatska se ističe po percepciji da starije osobe, osobe s tjelesnim invaliditetom i osobe s psihičkim poteškoćama doživljavaju nejednak tretman. Međutim, mladi su također identificirani kao skupina koja doživljava nejednak tretman, češće nego u drugim zemljama. U odnosu na globalne trendove u Hrvatskoj su manje prepoznate kao diskriminirane skupine poput pripadnika manjinskih etničkih skupina, transrodnih i rodno nebinarnih osoba, migranata te osoba homoseksualne ili biseksualne orijentacije.

SAŽETAK REZULTATA ISTRAŽIVANJA 2/2

- Nejednakost kao problem: Dok globalno 50% građana smatra da se još uvijek zaostaje u pokušajima promicanja jednakosti, u Hrvatskoj je taj postotak viši i iznosi 60%. Međutim, samo trećina građana Hrvatske smatra nejednakost važnim problemom, dok petina smatra da je to nevažno.
- Većina građana Hrvatske smatra da je vlada prvenstveno odgovorna za smanjenje nejednakosti poboljšanje situacije. Međutim, građani također prepoznaju ulogu drugih dionika, uključujući poslodavce, medije, roditelje i nastavnike, te samih pojedinaca.
- U odnosu na osobe s osnovnoškolskim obrazovanjem, visoko obrazovani građani češće ističu stav o nejednakom i nepravednom tretmanu pojedinih skupina u hrvatskom društvu, posebno osoba s psihičkim teškoćama i osoba s tjelesnim invaliditetom. Razlike prema obrazovanju su također uočene i kod stava o tretmanu osoba homoseksualne ili biseksualne orijentacije, transrodnih i rodno nebinarnih osoba, pripadnika manjinskih etničkih manjina, te neurodivergentnih osoba.
- Istraživanje je pokazalo da postoje značajne generacijske razlike u percepciji nejednakosti u Hrvatskoj.
 - Generacija Z češće od starijih generacija ističe da osobe homoseksualne ili biseksualne orijentacije, pripadnici određenih religija, mladi i imigranti doživljavaju nejednak i nepravedan tretman u društvu.
 - Iako se najviše ističe percepcija da starije osobe generalno doživljavaju nejednak tretman, interesantno je da čak i Generacija Z smatra da su starije osobe one koje u najvećoj mjeri doživljavaju nejednakost, čak i kada se to uspoređi s globalnim prosjekom.
 - Postoje i razlike u percepciji tko bi trebao preuzeti odgovornost za smanjenje nejednakosti. Milenijalci, na primjer, najveću važnost pridaju medijima, roditeljima i nastavnicima, pojedincima i vjerskim vođama, što se značajno razlikuje od mišljenja Baby Boomera.

**O ČEMU OVISI
USPJEH U ŽIVOTU
I ŠTO JE
PRAVEDNO
DRUŠTVO?**

ŠTO GRAĐANI MISLE, O ČEMU OVISI USPJEH U ŽIVOTU?

S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

A: Šanse ljudi za uspjeh u Hrvatskoj uglavnom ovise o njihovim vlastitim zaslugama i naporima

B: Šanse ljudi za uspjeh u Hrvatskoj uglavnom ovise o čimbenicima izvan njihove kontrole

Ipsos Global Country Average

Više se slaže s tvrdnjom A

43%

Više se slaže s tvrdnjom B

29%

Hrvatska

36%

41%

36% građana vjeruje da šanse ljudi za uspjeh u Hrvatskoj uglavnom ovise o njihovim vlastitim zaslugama i naporima, a globalno u to vjeruje 43% građana.

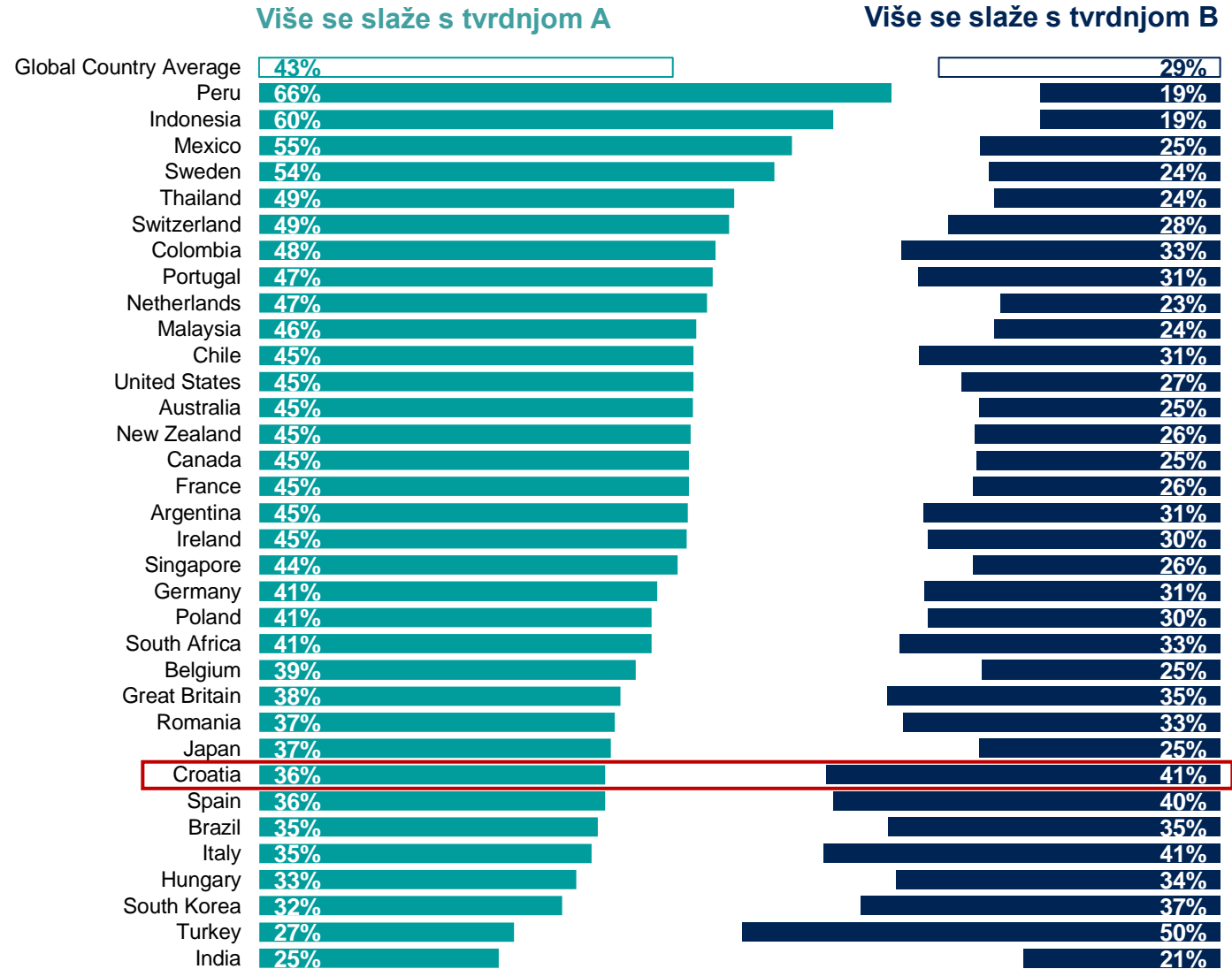
S druge strane, 41% građana u Hrvatskoj vjeruje da strukturalni faktori, tj. stvari na koje sami ne mogu puno utjecati, više utječu na to koliko će uspješni biti u životu, dok na globalnoj razini to misli oko 29% građana drugih zemalja.

ŠTO GRAĐANI MISLE, O ČEMU OVISI USPJEH U ŽIVOTU? - USPOREDBA S DRUGIM ZEMLJAMA

S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

A. Šanse ljudi za uspjeh u (Hrvatskoj) uglavnom ovise o njihovim vlastitim zaslugama i naporima

B. Šanse ljudi za uspjeh u (Hrvatskoj) uglavnom ovise o čimbenicima izvan njihove kontrole

Ipsos Global: N=26.259; online; 16-74 godine, 33 države, ožujak 2023.

RH: nacionalno reprezentativan uzorak, 16+ godina, N=1.000, studeni 2023.

*Ispitanici su mogli odabrati tvrdnju A, tvrdnju B, ili odgovore „s obje podjednako”, ili „ne slažem se s niti jednom”.

ŠTO GRAĐANI MISLE, ŠTO JE PRAVEDNO DRUŠTVO?

S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

A: Pravedno društvo je ono u kojem se svima daju iste mogućnosti.

B: Pravedno društvo je ono u kojem svi uživaju istu kvalitetu života.

Ipsos Global Country Average

Više se slaže s tvrdnjom A

46%

Više se slaže s tvrdnjom B

18%

Hrvatska

51%

20%

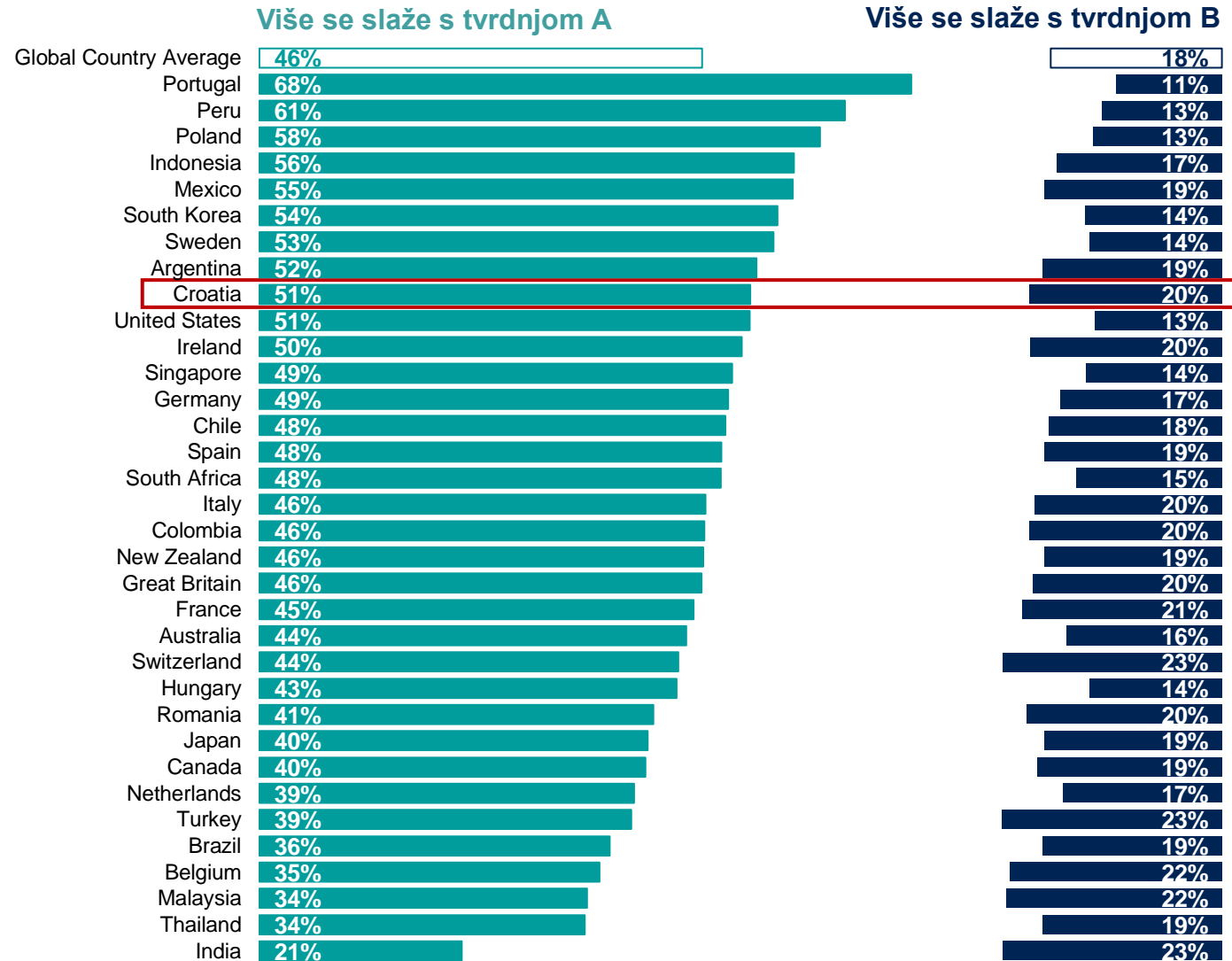
Slično kao i na globalnoj razini, polovica građana Hrvatske sklonija je mišljenju da je pravedno društvo ono koje nudi jednake mogućnosti svima, dok ih petina smatra da je pravedno društvo ono koje nudi istu kvalitetu života za svaku osobu u njemu.

ŠTO GRAĐANI MISLE, ŠTO JE PRAVEDNO DRUŠTVO? - USPOREDBA S DRUGIM ZEMLJAMA

S kojom od ove dvije tvrdnje se više slažete?

A. Pravedno društvo je ono u kojem se svima daju iste mogućnosti.

B. Pravedno društvo je ono u kojem svi uživaju istu kvalitetu života.

Ipsos Global: N=26.259; online; 16-74 godine, 33 države, ožujak 2023.

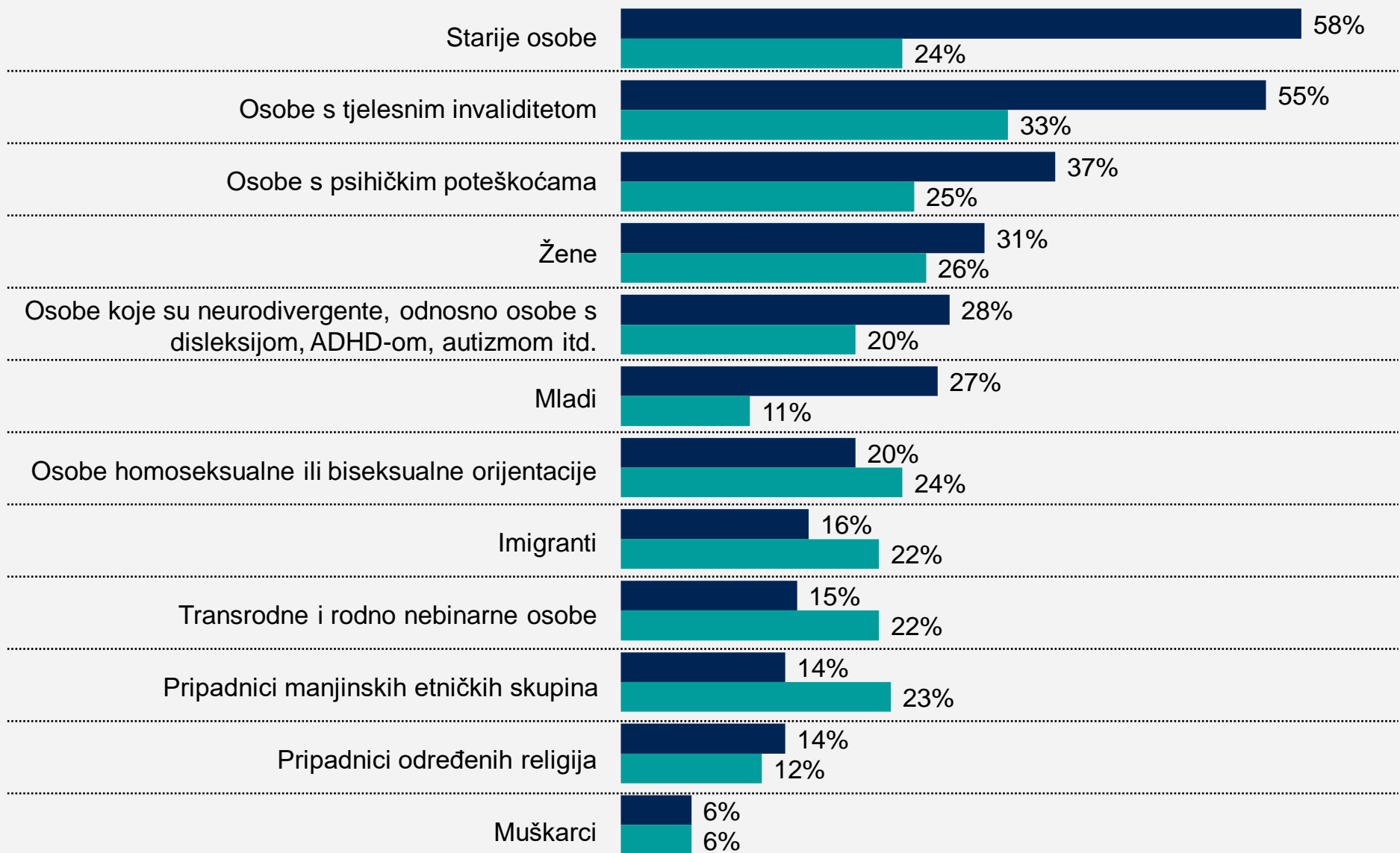
RH: nacionalno reprezentativan uzorak, 16+ godina, N=1.000, studeni 2023.

*Ispitanici su mogli odabrati tvrdnju A, tvrdnju B, ili odgovore „s obje podjednako”, ili „ne slažem se s niti jednom”.

**ŠTO GRAĐANI MISLE,
TKO DANAS
U HRVATSKOJ
U NAJVEĆOJ MJERI
DOŽIVLJAVA NEJEDNAK
ILI NEPRAVEDAN
TRETMAN?**

KOJA OD OVIH GRUPA LJUDI, PO VAŠEM MIŠLJENJU DANAS U NAJVEĆOJ MJERI DOŽIVLJAVA NEJEDNAK ILI NEPRAVEDAN TRETMAN U (HRVATSKOJ)?

U odnosu na druge zemlje obuhvaćene ovim istraživanjem, Hrvatska se ističe kao zemlja u kojoj najveći udio građana smatra da su starije osobe one koje danas u najvećoj mjeri doživljavaju nejednak ili nepravedan tretman u našem društvu, što je navelo 58% građana, a u usporedbi s prosjekom za ostale zemlje koji iznosi 24%.

Osobe s tjelesnim invaliditetom i osobe s psihičkim poteškoćama također su u Hrvatskoj znatno češće navedene kao osobe koje doživljavaju nepravedan tretman u društvu, nego što je prosjek za ostale zemlje.

Osim navedenih, mladi su također kategorija koja se u Hrvatskoj češće ističe u ovom kontekstu nego u drugim zemljama.

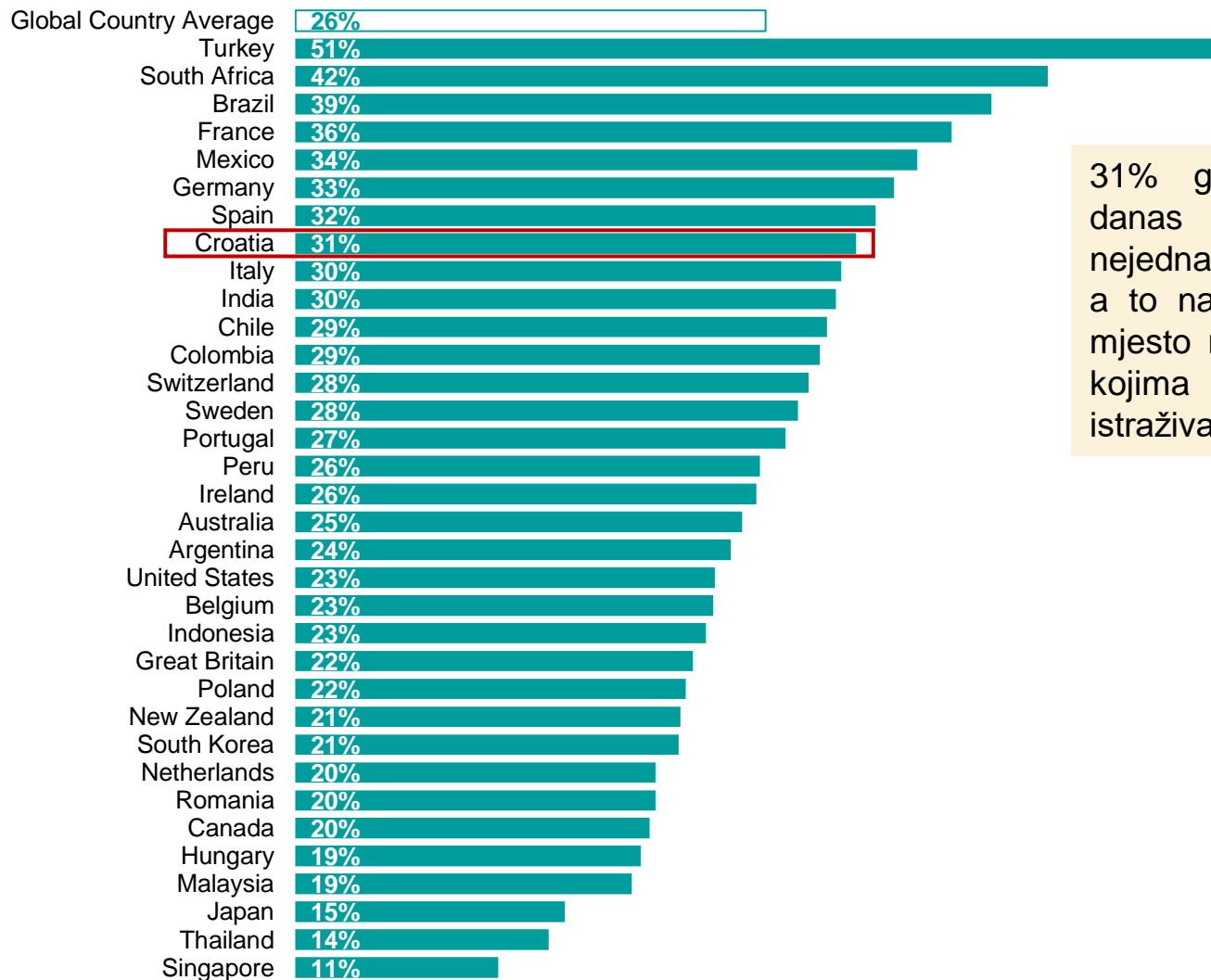
Kategorije koje se globalno više shvaćaju nejednakima nego što je to slučaj u Hrvatskoj su: pripadnici manjinskih etničkih skupina, transrodne i rodno nebinarne osobe, migranti te osobe homoseksualne ili biseksualne orijentacije.

■ Hrvatska
■ Ipsos Global Country Average

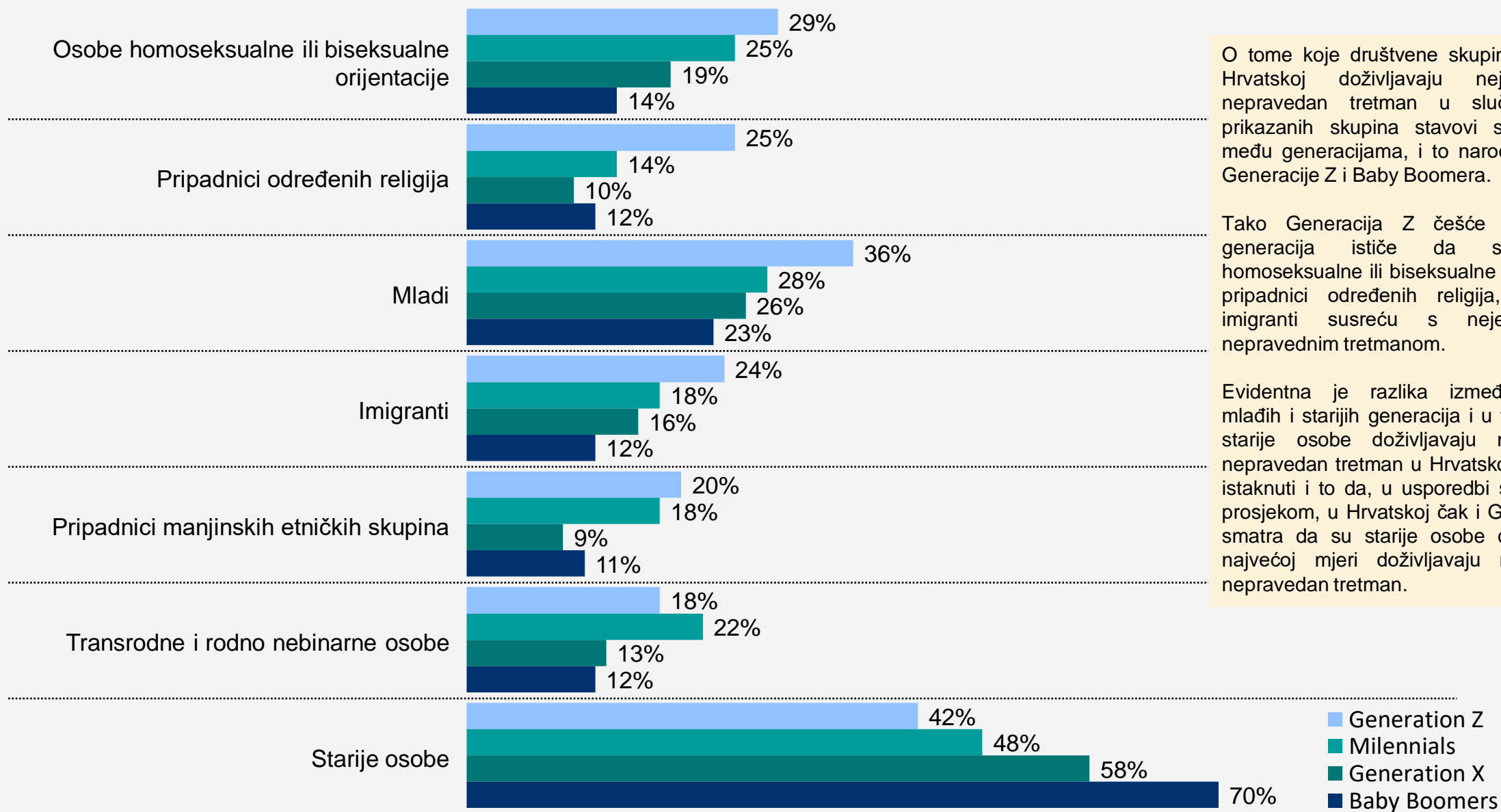
Koja od ovih grupa ljudi, po Vašem mišljenju danas u najvećoj mjeri doživljava nejednak ili nepravedan tretman u (Hrvatskoj?)

ŽENE

31% građana misli da žene danas u Hrvatskoj doživljavaju nejednak ili nepravedan tretman, a to nas svrstava na visoko 8. mjesto među druge 33 zemlje u kojima je Ipsos proveo ovo istraživanje.

KOJA OD OVIH GRUPA LJUDI, PO VAŠEM MIŠLJENJU DANAS U NAJVEĆOJ MJERI DOŽIVLJAVA NEJEDNAK ILI NEPRAVEDAN TRETMAN U (HRVATSKOJ)? PREMA GENERACIJAMA.

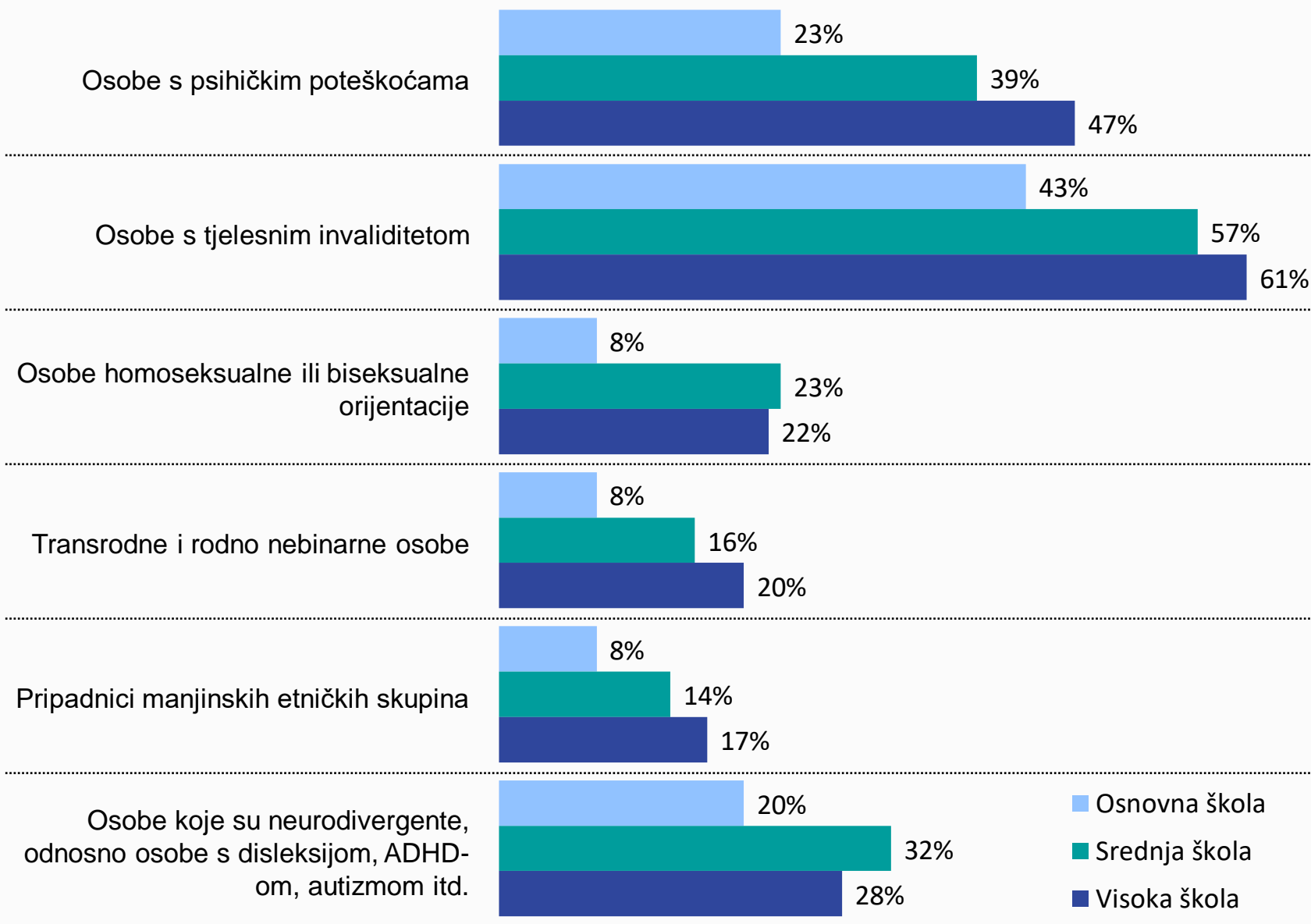
O tome koje društvene skupine danas u Hrvatskoj doživljavaju nejednak ili nepravedan tretman u slučaju ovdje prikazanih skupina stavovi se razlikuju među generacijama, i to naročito između Generacije Z i Baby Boomera.

Tako Generacija Z češće od starijih generacija ističe da se osobe homoseksualne ili biseksualne orijentacije, pripadnici određenih religija, mladi te imigranti susreću s nejednakim i nepravednim tretmanom.

Evidentna je razlika između stavova mlađih i starijih generacija i u tome koliko starije osobe doživljavaju nejednak i nepravedan tretman u Hrvatskoj. No treba istaknuti i to da, u usporedbi s globalnim prosjekom, u Hrvatskoj čak i Generacija Z smatra da su starije osobe one koje u najvećoj mjeri doživljavaju nejednak i nepravedan tretman.

- Generacija Z
- Millennials
- Generation X
- Baby Boomers

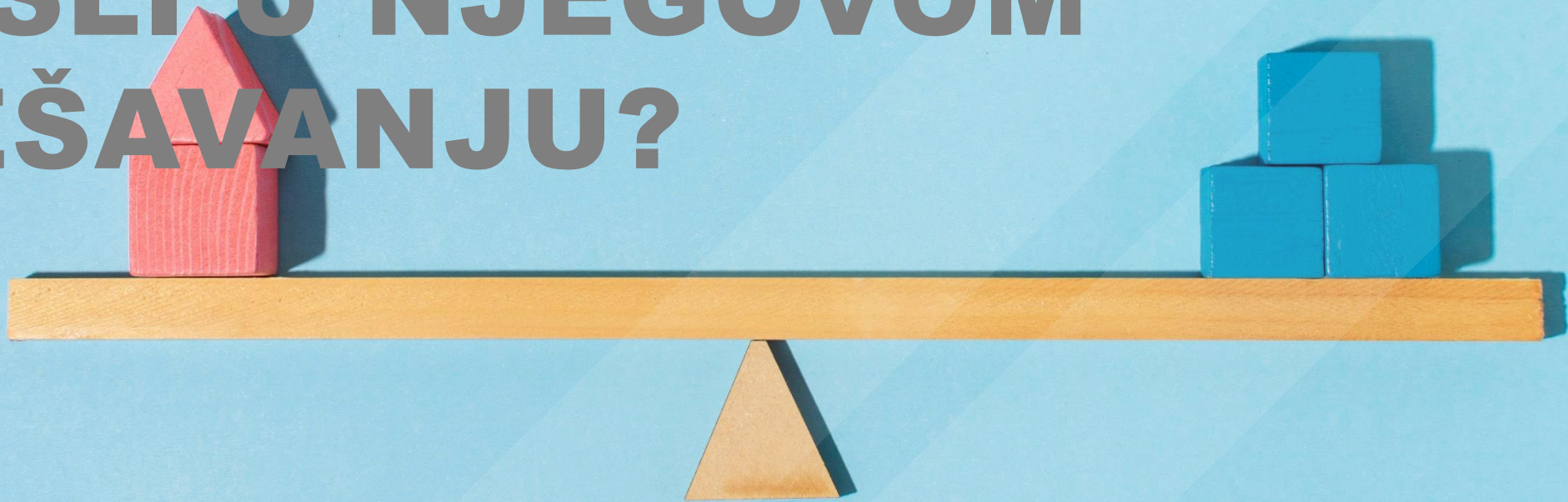
KOJA OD OVIH GRUPA LJUDI, PO VAŠEM MIŠLJENJU DANAS U NAJVEĆOJ MJERI DOŽIVLJAVA NEJEDNAK ILI NEPRAVEDAN TRETMAN U (HRVATSKOJ)? PREMA OBRAZOVANJU

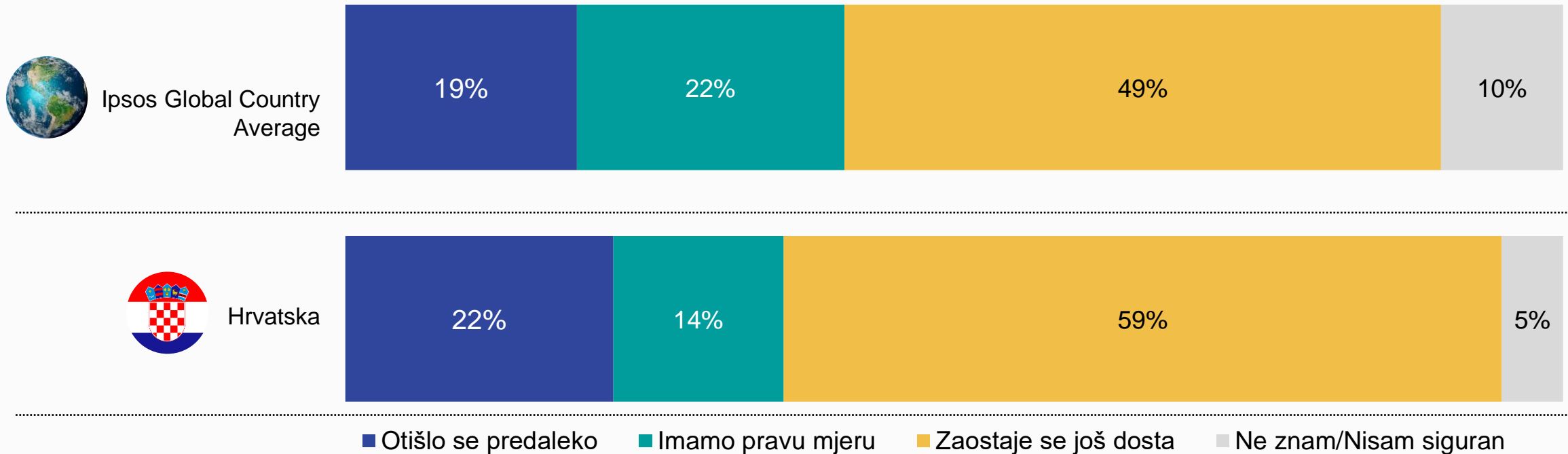
U odnosu na osobe s osnovnoškolskim obrazovanjem visoko obrazovani češće ističu stav o nejednakom i nepravednom tretmanu pojedinih skupina u hrvatskom društvu. Skupine kod kojih se najviše razlikuju stavovi između različito obrazovanih građana su osobe s psihičkim poteškoćama te osobe s tjelesnim invaliditetom.

Razlike prema obrazovanju su također uočene i kod stava o tretmanu osoba homoseksualne ili biseksualne orijentacije, transrodnih i rodno nebinarnih osoba, pripadnika manjinskih etničkih manjina, te neurodivergentnih osoba.

**KOLIKO JE NEJEDNAKOST
OZBILJAN PROBLEM I
KOLIKO SMO DALEKO
OTIŠLI U NJEGOVOM
RJEŠAVANJU?**

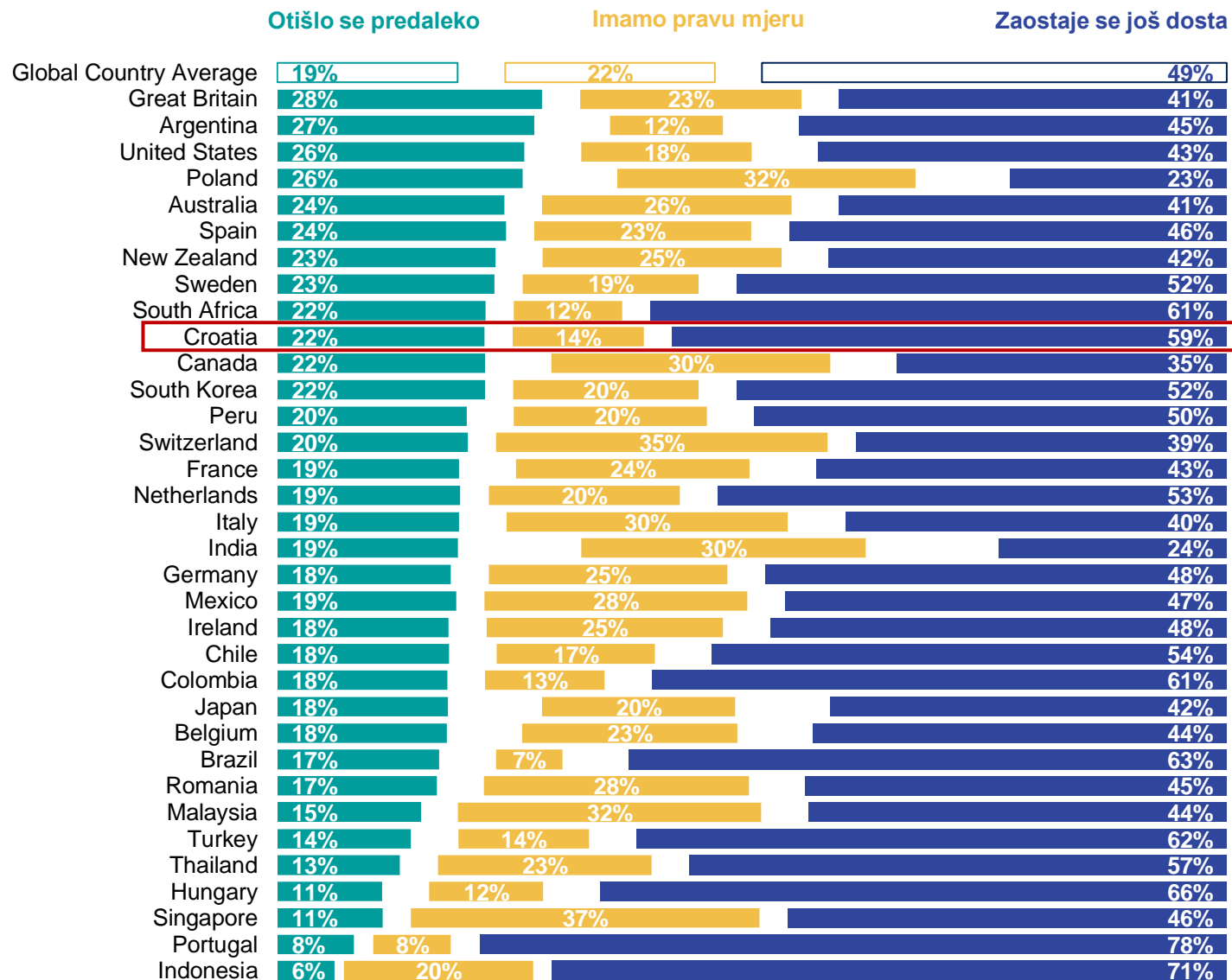

RAZMIŠLJAJUĆI O POKUŠAJIMA PROMICANJA JEDNAKOSTI ZA SVE SKUPINE LJUDI U HRVATSKOJ, MISLITE LI DA, OPĆENITO...

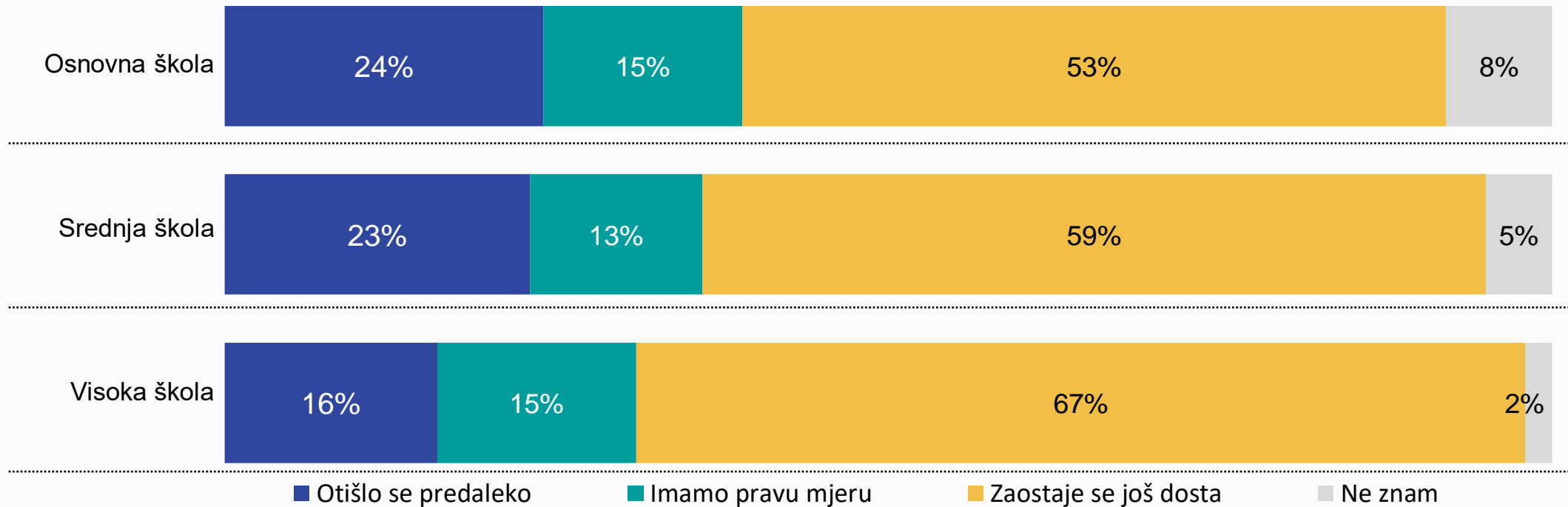

U usporedbi s prosjekom za ostale zemlje gdje oko 50% građana smatra da se još dosta zaostaje u pokušajima promicanja jednakosti za sve skupine ljudi u zemlji, u Hrvatskoj je taj postotak i viši, i iznosi 60%.

Razmišljajući o pokušajima promicanja jednakosti za sve skupine ljudi u Hrvatskoj, mislite li da, općenito:

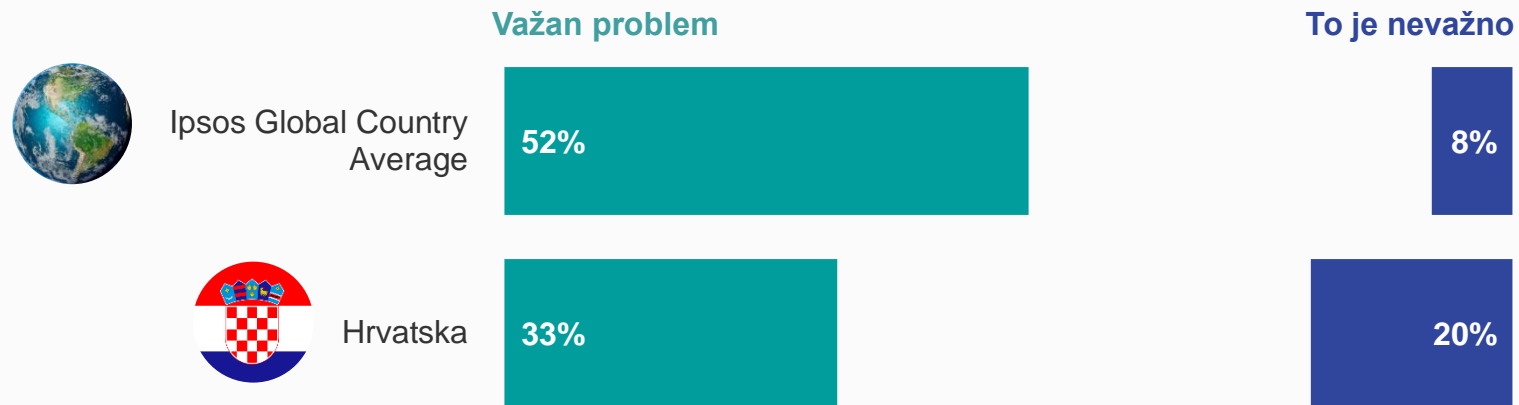

RAZMIŠLJAJUĆI O POKUŠAJIMA PROMICANJA JEDNAKOSTI ZA SVE SKUPINE LJUDI U HRVATSKOJ, MISLITE LI DA, OPĆENITO... PREMA OBRAZOVANJU

Na prvi pogled moglo bi se činiti da su oni koji su više obrazovani, i koje bismo mogli zamisliti da su manje podložni negativnim učincima nejednakosti, manje osviješteni, no zapravo upravo je ova skupina više zabrinuta zbog toga i također tvrde da je potrebno poduzeti veće napore kako bi se smanjila ili ispravila nejednakost.

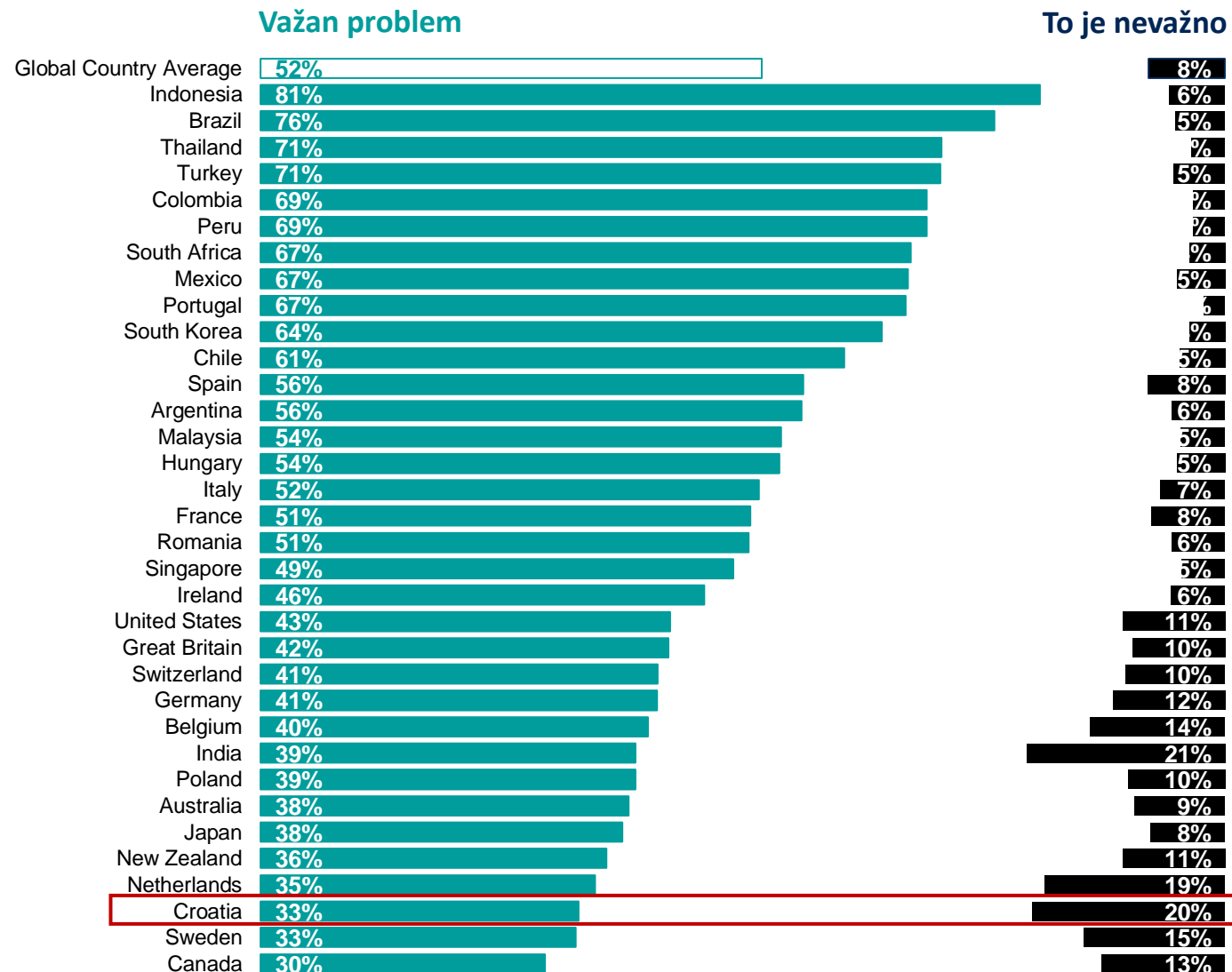
U USPOREDBI SA SVIM DRUGIM PROBLEMIMA S KOJIMA SE HRVATSKA SUOČAVA, BISTE LI REKLI DA JE NEJEDNAKOST U PRAVIMA RAZLIČITIH SKUPINA LJUDI:

Dok na globalnoj razini, oko 50% građana to misli, tek trećina građana Hrvatske smatra da je nejednakost u pravima različitih skupina ljudi važan problem.

Petina građana smatraju da je to nevažno u društvu.

U usporedbi sa svim drugim problemima s kojima se Hrvatska suočava, biste li rekli da je nejednakost u pravima različitih skupina ljudi:

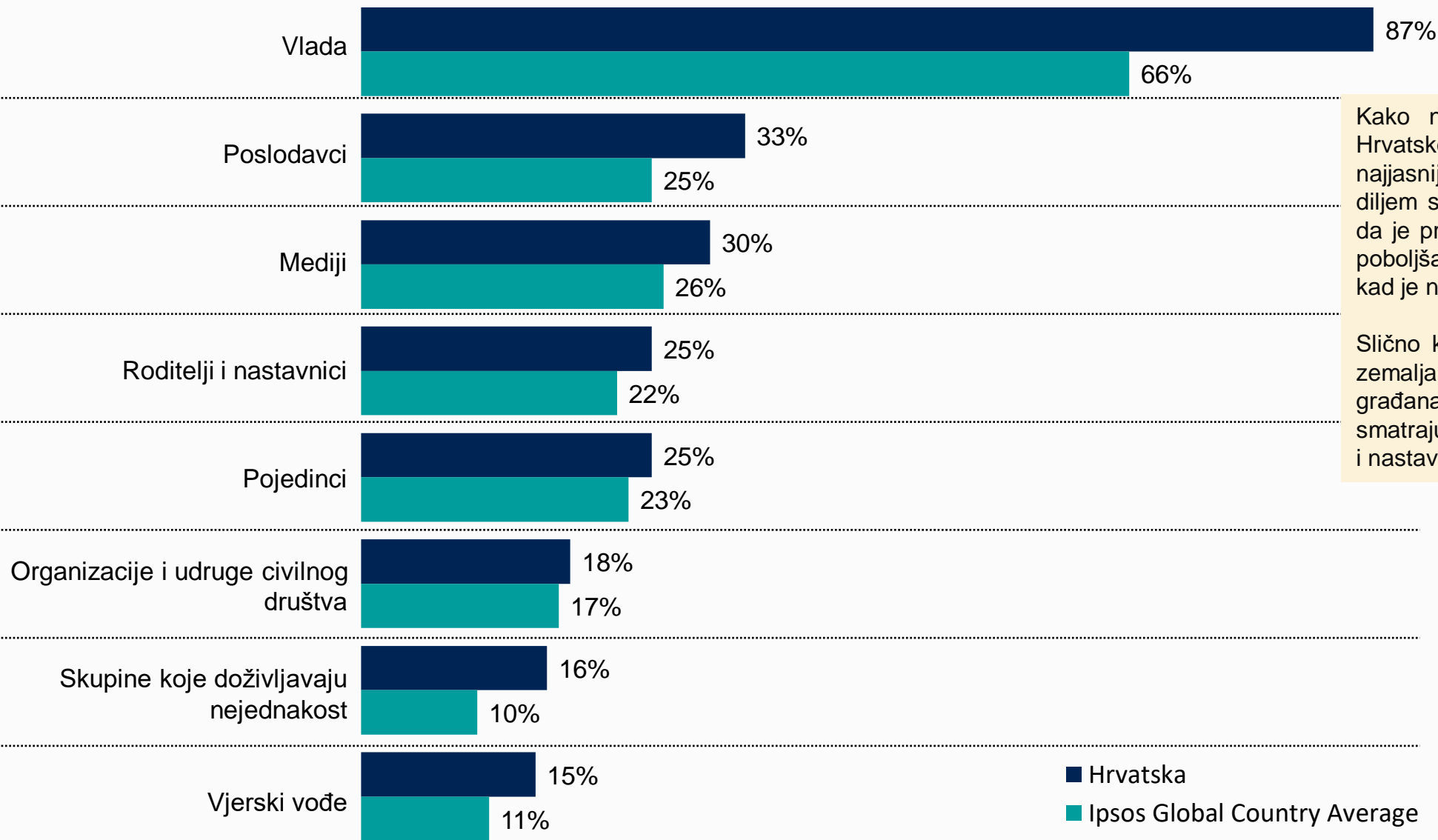

WE CAN

'T

TKO JE ODGOVORAN?

ŠTO MISLITE, TKO BI OD NAVEDENIH, AKO ITKO, TREBAO BITI PRVENSTVENO ODGOVORAN ZA PODUZIMANJE RADNJI U POKUŠAJU SMANJENJA NEJEDNAKOSTI U HRVATSKOJ?

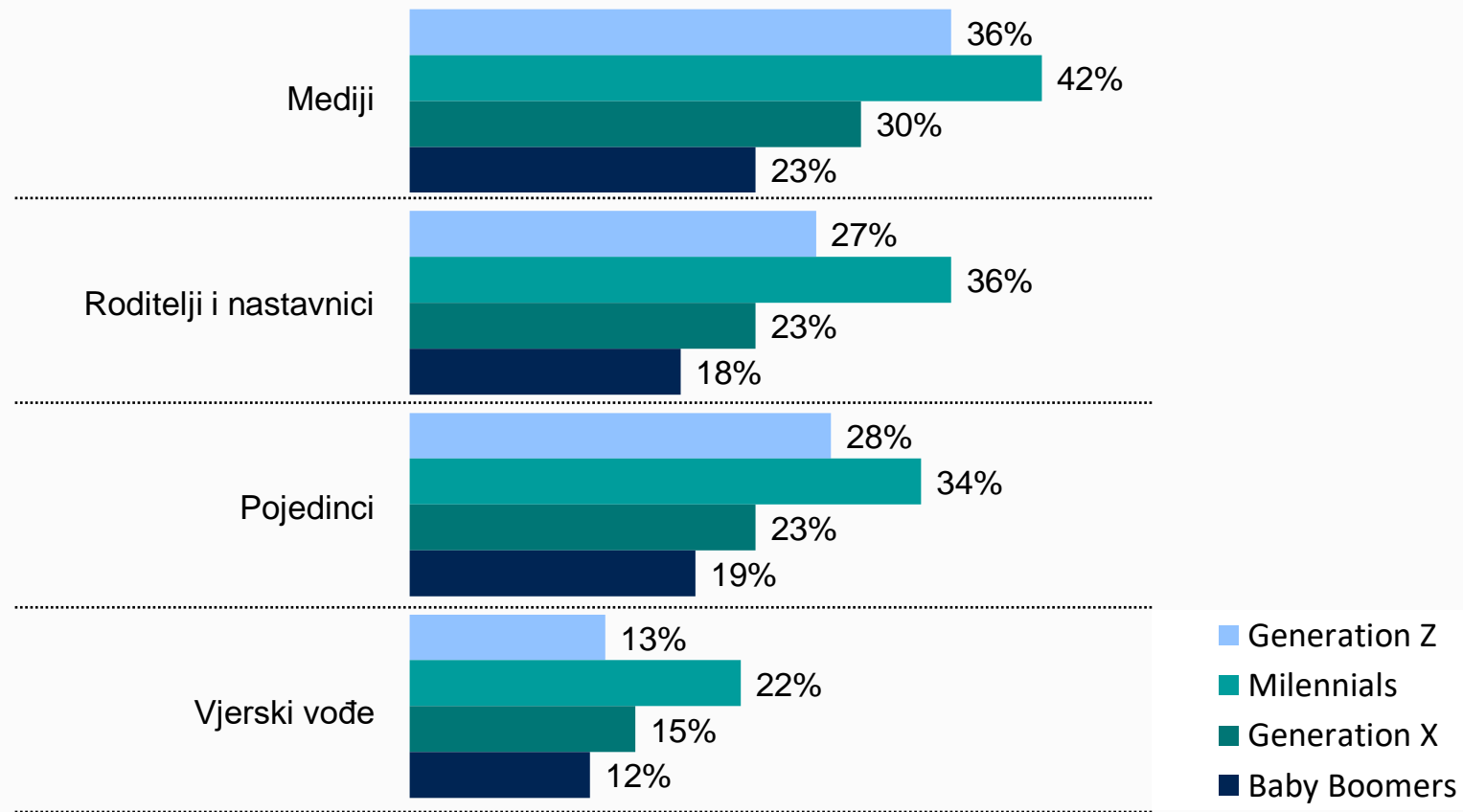
Kako na globalnoj razini, tako i u Hrvatskoj, jedno od najsnažnijih i najjasnijih saznanja je da građani diljem svijeta dijele sveopće mišljenje da je prvenstveno vlada odgovorna za poboljšanje situacije u njihovoj zemlji kad je nejednakost u pitanju.

Slično kao i u slučaju građana drugih zemalja, između četvrtine i trećine građana Hrvatske odgovornima smatraju i poslodavce, medije, roditelje i nastavnike, ali i pojedince same.

■ Hrvatska
■ Ipsos Global Country Average

ŠTO MISLITE, TKO BI OD NAVEDENIH, AKO ITKO, TREBAO BITI PRVENSTVENO ODGOVORAN ZA PODUZIMANJE RADNJI U POKUŠAJU SMANJENJA NEJEDNAKOSTI U HRVATSKOJ? PREMA GENERACIJAMA

Generacije se razlikuju i u tome tko bi trebao preuzeti odgovornost za smanjenje nejednakosti. Tako su Milenijalci oni koji najveću važnost pridaju medijima, roditeljima i nastavnicima, pojedincima i vjerskim vođama, i u tome se najviše razlikuju u odnosu na Baby Boomere.

O ISTRAŽIVANJU

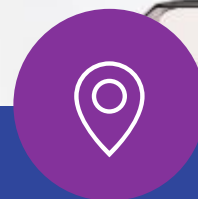

Ipsos OMNIBUS

Kvantitativno istraživanje na
općoj populaciji

**Anketiranje po kućanstvima
(F2F, CAPI)**

**Nacionalno reprezentativni
uzorak 16+ god po regijama,
veličini naselja, spolu, dobi i
obrazovanju;
N=1000**

**Podaci su prikupljeni u
studenom 2023. god.**

ABOUT IPSOS

Ipsos is the third largest market research company in the world, present in 90 markets and employing more than 18,000 people.

Our research professionals, analysts and scientists have built unique multi-specialist capabilities that provide powerful insights into the actions, opinions and motivations of citizens, consumers, patients, customers or employees. Our 75 business solutions are based on primary data coming from our surveys, social media monitoring, and qualitative or observational techniques.

“Game Changers” – our tagline – summarises our ambition to help our 5,000 clients to navigate more easily our deeply changing world.

Founded in France in 1975, Ipsos is listed on the Euronext Paris since July 1st, 1999. The company is part of the SBF 120 and the Mid-60 index and is eligible for the Deferred Settlement Service (SRD).

ISIN code FR0000073298, Reuters ISOS.PA, Bloomberg
IPS:FP
www.ipsos.com

GAME CHANGERS

In our world of rapid change, the need for reliable information to make confident decisions has never been greater.

At Ipsos we believe our clients need more than a data supplier, they need a partner who can produce accurate and relevant information and turn it into actionable truth.

This is why our passionately curious experts not only provide the most precise measurement, but shape it to provide True Understanding of Society, Markets and People.

To do this we use the best of science, technology and know-how and apply the principles of security, simplicity, speed and substance to everything we do.

So that our clients can act faster, smarter and bolder. Ultimately, success comes down to a simple truth:

You act better when you are sure.

**BE
SURE.
GO
FURTHER.**

GAME CHANGERS

